

Sunuş

Yeni bir sayının sunumunu yapmak ve bu bağlamda duygu ve düşüncelerini ortaya koymak oldukça heyecan verici bir durumdur. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*'nin değerli okurları sizleri öncelikle saygıyla selamlarım. Tarih, insan ve düşünce ekseninde akademik bir yayın yapan dergimize sunuş yazısı yazmak, bana hayatımıza mana katan tarihe dair düşüncelerimi ortaya koymak fırsatı verdi. Tarih insanın ürünüdür. İnsan ise kendi tarihselliğinde var olmuştur.

Tarihi, hikaye, rivayet gibi takdim edenler olduğu gibi, onu ciddi bir bilim olarak kabul edenler de vardır. Ben tarihe ciddi bir ilim olarak bakıyorum. Çevremizde bizi ihata eden her bir şeyin bir tarihi olduğunu düşünüyorum. Tarih insanla var olmuş olup, tüm insanlığın ortak ürünüdür. İnsanların meşgul olduğu en ciddi ilimler bile tarihle ilgilidir Nereye baksanız tarih karşınızda öylece durmaktadır.

Milli kimliğin oluşması, millet olarak kimliğin derk edilmesi tarih olmadan, tarihini bilmeden mümkün değildir. Kendi tarihini ve başka milletlerin tarihini bilmek bu veya diğer durumlarda nasıl davranıldığı, siyasi olayların içtimaî ve siyasî hadiselerine etkisi, geçmişteki tarihî yanlışlıklardan ders almak, geçmişteki hataları tekrar yapmamak insani bilinç açısından çok önemlidir. Tarihini bilmeyen bir topluluk, bir millet temelsiz inşa edilen bina gibidir.

Tarih parça-parça bilgilerin toplanıp bütünleştirilmesi aynı zamanda bütün olanların da içinden ayrı-ayrı birimlerin alınarak netleştirilmesidir. Bu bağlamda tarih, hayatın dinamizmi, sonucu ve değerlendirilmesidir. İşte bu sonuc ve değerlendirmeye dayalı perspektiflere göre, gelecek planlanabilir. Bu cümleden olarak tarih geçmiş, bugün ve gelecek arasında irtibatı sağlayan tümel bir bütünlüktür.

Tarih insan tarafından yazılır. Ve onu yazan bir şahıs her ne kadar gerçekleri veya olayları yansıtmaya çalışsa da bu yazılanlar onun yorumuna göre, bilincinden

geçerek yazılır, dolayısıyla da mutlaka onun düşüncesini yansıtmış olur. Bu açıdan bakıldığında farklı tarihler ve bakış açıları vardır ki tarihte objektiflik sorunsalı bu noktada başlar. İşte bu sorunsalın en etkili çıkış yolu ise subjektif bilgi ve verilerin doğru metodoloji ile incelenerek, objektif sonuçlara ulaşmak ile olacaktır. Bu sayede gerçeğe en yakın tarih bilgisi inşa edilmiş olacaktır. Tarihin doğru ve objektif yazılmasında tarih araştırmalarının; tarih araştırmalarında ise yöntem ve yaklaşımların rolü büyüktür.

Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi'nin adını ilk duyduğumda, tarihin oluşumunda düşüncenin rolüne dair yaklaşımlar zihnimden geçmişti. Öyle ki tarihi kurgularken ilk hareket noktasının analitik ve doğru bir düşünceden geçtiği yadsınamaz bir gerçektir. Zaten tarihin konu birimi olan olayları kıyaslamadan, kaynağın verdiği bilgileri diğer kaynaklara dayalı olarak doğrulamadan akademik bir tarih yazmak da mümkün değildir. İşte akademik tarih kavramıyla düşünce sözcüğünün birlikte kullanılarak bir dergiye ad olması oldukça etkileyici idi.

Bilimsel dergiler çok önemlidir. Çünkü akademik tarihi, gerek bilim adamlarına gerekse de insanlara ulaştırmanın en kolay ve en etkili yolu bu dergiler sayesinde olmaktadır. İşte bu bağlamda üzerine aldığı sorumluluğu titizlikle yerine getiren *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*'ne bu zor görevinde başarılar diliyorum. Ayrıca *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*'nin hadefinin Atatürk'ün düşünceleri ile örtüştüğü kanaatindeyim. Öyle ki günümüzde Türk uluslarının ortak bir tarih bilinci geliştirmeye çok ihtiyacı vardır. Bunun için önce Azerbaycan ve Türkiye tarihçileri arasında birliğin kurulması ve işbirliğinin kuvvetlendirilmesi, sonra ise tüm Türk ulusları ile aynı şekilde devam etmek gerektiği düşüncesi kanaati taşımaktayım. Azerbaycan ve Türkiye tarihçileri arasında ilmi birliğin kurulması ve işbirliğinin kuvvetlendirilmesi için bazı önerilerimi sunmak istiyorum:

- 1) İlk Azerbaycan-Türkiye tarihçilerinin, ardından Türk dünyası tarihçilerinin ilmi birliğinin kurulması;

- 2) Azerbaycan ve Türkiye'nin ortak tarihinin yazılması;
- 3) Her iki devletin tarihçileri arasında işbirliğinin güçlendirilmesi için uluslararası bilim dergisinin basılması;
- 4) Ermeni iddialarına karşı, Karabağ sorununa, Ermeni Soykırımına ait ortak çalışmaların yapılması;
- 5) Azerbaycan bilim adamlarının Rusçayı bilmeleri ve arşivdeki elyazmaları okuyabilmeleri nedeniyle bu sayede Azerbaycan tarihçilerinin Rusya'nın arşivlerinde bulunan Türkiye'yle ilgili belgeleri incelemesinin sağlanması;
- 6) Azerbaycan'da basılan önemli tarih kitaplarının Türkiye Türkçesine çevrilmesi ve basılması, ayrıca Türkiye'de basılan tarihi eserlerin de Azerbaycan Türkçesine çevrilmesi ve neşr edilmesi;
- 7) Tarih alanında ortak projelerin gerçekleştirilmesi;
- 8) Türkiye lise tarih müfredatlarında Azerbaycan tarihine daha çok yer verilmesi ve yazılması;

Bu bağlamda, bazı bilim adamlarının özel girişimiyle Azerbaycan tarihine ait olan kitapların Türkçeye aktarılması ve Türkiye'de basılması olguları da vardır. Örneğin, Balıkesir Üniversitesinden Doç. Dr. Sebahattin Şimşir'in bu alandaki çalışmaları çok başarılıdır. 2012 yılından başlayarak Azerbaycan Millî İlimler Akademisi Tarih Enstitüsü ve Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu-Atatürk Araştırma Merkezinin ortak gayretleri ve çalışmaları tarih alanında daimi ilmi işbirliğinin kurulması için gerekli adımların atılmasına neden olmuştur. Türkiye ve Azerbaycan arasındaki ilmi temasların daimi hâle getirilmesi amacıyla Türkiye - Azerbaycan İlişkileri I. Çalıştayı Atatürk Araştırma Merkezi ile Azerbaycan Millî İlimler Akademisi Tarih Enstitüsü tarafından 24-25 Mayıs 2012 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıda Atatürk Araştırma Merkezi ve Azerbaycan Millî İlimler Akademisi Tarih Enstitüsü'nün ilmi işbirliği yapmasının önemi ortaya konmuş oldu. Dilde, fikirde ve işte birlik formülünden yola çıkarak tüm Türk dünyasını birleştirmek düşüncesi uğruna çalışmalar yapmak için karar verilmiştir. Bu gelişmeler çok

olumlu adımlardır. Çalıştayın devamı olarak 4 Nisan 2013 yılında Bakü şehrinde Atatürk Araştırma Merkezi ile Azerbaycan Millî İlimler Akademisi Tarih Enstitüsü arasında 18 maddeden ibaret Bilimsel İşbirliği Protokolü imzalanmıştır. Bu protokolün maddelerinin gerçekleştirilmesi amacıyla Azerbaycan Millî İlimler Akademisi Tarih Enstitüsü tarafından 1-2 Ekim 2013 yılında Azerbaycanın eski şehri Şeki’de “Ortak Türk Tarihinin Araştırılması Sorunu” konulu 1. Uluslararası Kongre düzenlenmiş, şimdiye kadar da ortak kongreler düzenlenmekte ve ortak çalışmalar yapılmaktadır.

Bu çalışmaların koordinatörlüğünü yapan ve projede yer alan maddelerin gerçekleştirilmesi için çaba harcayan bir bilim adamı olarak yapılan ortak işbirliğinin Türk Dünyası’nda ortak tarih bilincinin geliştirilmesine çok yardımcı olacağı kanaatindeyim. Umarım ki, Türk dünyası’nın tarihçileri, bu bağlamda *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi* gibi diğer akademik dergiler de sesimize kulak verip Türk dünyası tarihçileri birliğinin kurulması ve ortak tarih bilincinin geliştirilmesi için ellerinden gelen her şeyi yapacaklardır.

Değerli okurlarımız! Bu düşünce ile amacı gerçek tarihinin okurlara aktarılması olan *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*’ne çalışmalarında başarılar ve esenlikler diliyorum.

Saygı ve hürmetlerimle,

06.09.2017

Doç. Dr. İrade Memmedova

Bakü / Azerbaycan